

Uitleg en verkondiging 29 mei 2022

Schriftlezingen: Exodus 2, 1-11
Johannes 17: 13-26

Het lijkt een romantisch verhaal, bijna een sprookje. Maar dat is het niet.

De context is die van een bittere geschiedenis.

Het is een oud verhaal maar het speelt zich ook vandaag af.

Het verhaal van machthebbers die rigide maatregelen nemen om hun zin door te drijven. Van regimes die wetgeving maken waardoor mensen worden onderdrukt .

In Exodus is het Israel, dat lijdt onder de tirannie van farao, die zich bedreigd voelt, en een gruwelijk bevel uitvaardigt.

Dat wordt eerst verteld. Dan zoomt de verteller in. Op een paar mensen , een man en een vrouw uit het huis van Levi. Zij worden naar voren gehaald. En krijgen zo een gezicht. Waardoor wij als hoorders betrokken worden.

Eén verhaal van een slachtoffer van geweld, van racisme, van onderdrukking, van regelgeving , één verhaal van een vluchteling, spreekt immers meer dan wanneer het over slachtoffers in het algemeen gaat.

Dat kleine verhaal nu krijgt alle aandacht. Dat blijkt een verhaal van hoop, van leven!

Want in die context van geweld en onderdrukking zijn er mensen zijn die niet meedoen met wat er door de politieke leiding van het land wordt gezegd, die zich niet voegen naar de heersende regels, maar die heimelijk verzet plegen.

Impliciet zegt de verteller daarmee dat niet de machthebber jouw leven bepaalt , maar dat er ook nog zoiets is als je eigen morele kompas.

De hoofdrolspelers in dit verhaal tonen allemaal op hun eigen manier moed:

Eerst die man en die vrouw die een kind krijgen, en tegen farao's bevel ingaan door het te verbergen en het als dat niet langer gaat, uit handen geven.

Wat een angst en een spanning als je je kind bij anderen moet laten onderduiken, als met je kind op de vlucht moet, als je voor duivelse dilemma's staat en beslissingen moet nemen die je helemaal niet wilt en kunt nemen, maar toch neemt, met het oog op leven.

Hartverscheurend.

En zo drijft dat jongetje in zijn arkje op de Nijl. Zal er toekomst zijn?

Dan is daar het zusje dat bij haar pasgeboren broertje de wacht houdt, van verre toekijkt hoe het hem zal vergaan. Een ware hoeder van haar broeder.

En daar is de dochter van farao. Wat kunnen we nu van haar verwachten? Ze is immers de dochter van.

Door ons denken in stereotypen, vanuit vooroordelen, wordt onmiddellijk een streep gehaald.

Ze raakt bewogen. Dit kind doet haar wat. Dit kind moet leven.

Daarmee gaat ze lijnrecht tegen haar vaders bevel in. Ook zij toont moed.

En dan heeft het zusje ook nog het lef haar aan te spreken.

Slaaf tegenover prinses, machtig tegenover onmachtig, Egyptisch tegenover Hebreeuws. Twee verschillende culturen. Ze ontmoeten elkaar, en herkennen elkaar in hun compassie met het kind, in hun verlangen dat kind niet verloren te laten gaan.

Ik vind het van een ontroerende schoonheid, dat kleine tafereel daar in het riet aan de oever van de Nijl. Mensen die hun rug rechten, die regels en vanzelfsprekendheden tarten, omwille van het leven.

Morele moed die gevonden wordt in diepe duisternis. Het perspectief op bevrijding dat geopend wordt door iemand van wie je

het niet had verwacht.

Wat een zegen dat we zulke verhalen hebben, tegenverhalen die de status quo van een vraagteken voorzien, die ons influisteren dat het anders kan.

Ik moest in dit verband denken aan die Israëliër en een Palestijn, die allebei een dochter verloren door geweld van de andere partij. En samen een organisatie hebben opgericht waar ouders van Israëlische en Palestijnse kant, die op dezelfde wijze een kind verloren, elkaar kunnen ontmoeten. Om elkaar te leren kennen, hun verhalen te delen.

Ze weigeren elkaar als vijand te zien omdat ze elkaars pijn herkennen. Zij zeggen: wij willen hiermee laten zien dat wij niet gedoemd zijn om op de huidige weg voort te gaan, maar dat we kunnen veranderen. Daar willen we mensen van overtuigen.

Ik vraag me wel eens af of deze verhalen niet te onderbelicht worden in de media.

We hebben ze zo nodig. En tegelijk doen ze ook een appèl op ons.

Ze gaan ook over ons. Over mij en mijn broer, u en uw zus, over jou en je collega, u en uw concurrent. Het gaat over de mens van alle tijden en plaatsen en zijn medemens. Hoe zullen zij samenleven? Zullen zij elkaar het licht in de ogen gunnen? Wordt het 'jij òf ik', of wordt het 'jij' èn ik ?

Kleine verhalen van hoop . Ze zijn er. Ook nu. Vaak verborgen. Laten we er alert op zijn, ernaar blijven zoeken, in ons eigen leven, in deze wereld waarin we overspoeld worden door een veelheid aan beelden die laten zien wat er niet goed gaat. En er gaat ook veel niet goed.

Maar laten we toch 'de kleine goedheid' *la petite bonté* zoals de Frans- joodse filosoof Emmanuel Levinas, het noemt, niet vergeten.

Daarin schuilt een wonderlijke kracht , zegt hij.

Temidden van alle conflicten en problemen in menselijke verhoudingen houdt die goedheid stand. In stilte wordt zij voltrokken, zij is bescheiden, zonder triomf. Ze ontsnapt aan elke

ideologie, precies omdat ze buiten elk systeem, elke religie, elke sociale organisatie valt.

Ons dagelijks leven is er vol van, als je er oog voor hebt, aldus Levinas.

Tirannie kan menselijkheid niet volledig stukmaken. En onze daden, hoe klein ook, en misschien zelfs in onze ogen nauwelijks van belang, kunnen toch het verschil maken.

En zo gaat hier in Exodus temidden van een geschiedenis van geweld Gods geschiedenis verder.

in mensen in wie Hij oplicht, mensen die van moed getuigen. En zo een weg naar toekomst banen.

Misschien is u ook opgevallen dat het niet zonder humor wordt verteld: Het zusje brengt de dochter van farao in contact met de moeder van het kind en aan het Egyptische hof wordt het door zijn eigen moeder grootgebracht. En ze wordt er nog voor betaald ook!

In het spoor van die moedige vrouwen zal Mozes, -op het laatst horen we pas zijn naam, de tocht uit en door het water heen vervolgen. Gered om zelf een redder te zijn.

In dat spoor zal Jezus, als een tweede Mozes, het vertrouwen belichamen dat de dood niet het laatste woord spreekt. Dat onrecht niet zal zegevieren. Daartoe hebben we Pasen gevierd.

Zo is ook die weg voor ons opengelegd opdat wij op onze beurt in dat spoor treden als verantwoordelijke en vrijmoedige mensen.

Na Jezus' Hemelvaart zal meer dan ooit blijken wie Jezus' leerlingen zelf zijn. Wat zij doen met wat ze meegekregen hebben.

Wat dat is wat wij ontvangen hebben, wordt kernachtig verwoord in het hogepriesterlijk gebed waar Jezus zegt:

Ik heb hen uw Woord gegeven

Ik heb hen uw Naam bekend gemaakt .

Dat *Woord* is geen ander woord dan dat van Mozes en de profeten.

Een woord van Gods trouw aan zijn volk, een woord van bevrijding.

Dat we ertoe doen, dat we geliefde mensen zijn, gezien, gekend, niet

vast aan wat ons gevangen kan houden, niet gedefinieerd door ons verleden, maar mensen die steeds opnieuw mogen beginnen , nieuwe kansen krijgen. En met dat perspectief ook elkaar mogen zien.

Die *Naam* is geen andere dan die bijzondere, onuitsprekelijke naam : Ik ben. Ik zal er zijn. Nabijheid op al onze wegen.

Op deze zondag worden we aangesproken naar dat Woord te leven. Die Naam gestalte te geven. We worden op onze mogelijkheden aangesproken. Er wordt fiducia in ons uitgesproken. Er wordt een beroep op ons gedaan maar godzijdank hangt het ook weer niet alleen van ons af en worden we daarbij aangewezen op de Eeuwige, van wie wij wat te verwachten hebben.

Zoals de leerlingen naar de hemel staarden toen hun leermeester van hen ging zo zien wij omhoog naar wat er vanuit de hemel op ons toekomt.

De hemel is in de bijbel niet zozeer een hiernamaals maar de plaats waar vandaan woorden en daden van bevrijding te verwachten zijn. Waarvandaan liefde en hoop in ons hart worden geplant.

Van waaruit ons Geestkracht geschonken wordt.

Opdat wij gedragen door zijn liefde als gezegende mensen in al onze veelkleurigheid mogen leven en *samen* leven.

Laten we in dat vertrouwen opgaan naar het Pinksterfeest.